

необоротних активів, що придбані у постачальників і не потребують монтажу. Викривлення фінансових результатів виникатиме за обох варіантів обліку формування собівартості необоротних активів.

Оскільки досить часто проблемним є визначення справедливої вартості необоротних активів, то обліковий підхід не дозволяє визначати вартість при здійсненні операцій з їх відчуження. Вважаємо за доцільне, у первинних документах лише з інформаційною метою вказувати суму адміністративних витрат, яка може розраховуватись відповідно до питомої ваги оплати праці працівників підприємства, що безпосередньо задіяні в процесі пошуку об'єкту, його виготовленні та доведенні до робочого стану.

Тому, пропонуємо вживати термін «капітальні вкладення», що більш гармонійно посяде в контексті бухгалтерського обліку, а в балансі відображати як «незавершені капітальні вкладення» (р.020). Таким чином, буде забезпечена взаємодія понять: інвестиції — поняття зовнішнє, що передбачає фінансовий або у вигляді інших активів потік, який надходить на підприємство з зовнішніх джерел і завдяки цьому приносить дохід інвестору; а капітальні вкладення — внутрішнє поняття формування структури активів, які можуть здійснюватися як за рахунок зовнішніх джерел — інвестицій, позик, кредитів, так і за рахунок внутрішніх — власних оборотних засобів, джерелом поповнення яких є прибуток.

Р. Ф. Бруханський, канд. екон. наук, доцент
Тернопільський національний
економічний університет

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНИХ ПРОЦЕДУР В АПК УКРАЇНИ

Реалізація основних стратегічних напрямів оптимізації контрольно-ревізійних процедур у системі АПК України повинна передбачати завершення процесу адаптації сучасної моделі вітчизняного контролю та окреслювати перспективи подальшого її розвитку та удосконалення.

Усвідомлюючи нагальну необхідність удосконалення процесу проведення та ресурсного забезпечення ревізій в АПК України у найближчій перспективі необхідно вирішити чотири основних завдання: 1) акумулювання інформаційного масиву ризикових фінансово-господарських операцій в АПК України (з урахуванням особливостей діяльності різних сфер, галузей, напрямів зовнішньоекономічної діяльності). Тобто, необхідно створити і систематично оновлювати реальну базу операцій, що можуть свідчити про факти розкрадання чи інші зловживання з ресурсами; 2) формування елемента контролю — «Паспорт об'єкта контролю (ретроспективи ризиків, фактів порушень)» як невід'ємної складової єдиної інформаційно-аналітичної бази, у якій з різних джерел накопичуватиметься інформація про ризикові фінансово-господарські операції підконтрольних суб'єктів з їх чітким розподілом за періодами і категоріями; 3) адаптація загального процесу проведення ревізій (формат домінанти повинен регламентувати спектр практичних дій з організації контрольно-ревізійної роботи, переважно на позаплановій основі (з конкретним правовим обґрунтуванням)), виходячи з категорій ризиків. На нашу думку, тенденція плановості у проведенні ревізій повинна відійти на задній план, домінувати повинен безперечно принцип раптовості. Ревізії доцільно проводити не лише за наслідками реальних порушень, а насамперед за власною ініціативою менеджменту, якій повинна передувати серйозна підготовча інформаційно-аналітична робота; 4) формування галузевих методик проведення ревізій за видами активів, власного капіталу та зобов'язань суб'єктів господарювання. До невідкладних заходів вважаємо доцільним віднести також роботу з принципової трансформації практичних параметрів інформаційної взаємодії з органами державної влади, в першу чергу з установами Державного фінансового моніторингу (аналог фінансової розвідки), податковою службою.

В сучасних умовах надзвичайно важливим напрямком удосконалення контрольно-ревізійної та аналітичної роботи є запровадження автоматизації проведення ревізій та перевірок за допомогою персональних ЕОМ.

На нашу думку, систему контролю можна вважати ефективною лише тоді, коли вона забезпечуватиме при найменших витратах досягнення намічених цілей, тобто співвідношення затрат і економічного ефекту повинно бути позитивним. Базова ефективність контрольно-ревізійних дій визначатиметься переважно чітким і точним визначенням завдань; обґрунтованим

плануванням роботи; залученням до контрольним процедур усіх служб управління підприємства; використанням в комплексі різних видів, форм та методів контролю; систематичним підвищенням ділової кваліфікації кадрів; чітко налагодженою системою постійного оновлення інформації про чинність законодавчих актів; ефективною чіткою взаємодією контролюючих і правоохоронних органів; дійовим контролем за виконанням рішень, прийнятих за результатами контролю; постійним вивченням передового досвіду організації ревізійної роботи і її розповсюдженням; удосконаленням методики здійснення контролю.

Критеріями ефективності контролю слід вважати також фактори, які призначені для визначення ступеня досягнення поставлених цілей: а) витрати часу на здійснення контролю (чим менше витрачається суспільно корисної праці, тим більш ефективним вважається контроль); б) витрати коштів на здійснення контролю (вони повинні бути мінімальними); в) організаційні витрати (характеризуються кількістю людей, яких відривають від продуктивної праці для здійснення контролю (чим менше засідань, нарад, зборів витрачається на контроль, тим він ефективніший)); г) цінність інформації для потреб управління, яка формується в результаті контролю.

Паралельно з визначенням загальної ефективності контрольно-ревізійних дій обов'язково необхідно оцінювати результативність проведених ревізій з допомогою наступного алгоритму: 1) факт реального припинення виявлених раніше господарських порушень; 2) факт притягнення порушників до відповідальності; 3) реалізація процедури відшкодування нанесеної підприємству матеріальної шкоди; 4) факт вжиття раціональних заходів з попередження виявлених порушень. В найбільш загальному вигляді ефективність проведених ревізій можна визначити як співвідношення результативно і нерезультативно проведених ревізій. Використанню такого показника повинні передувати перевірки та оцінки кожного акту проведеної ревізії.

На нашу думку передовий зарубіжний досвід організації та проведення ревізій і прогресивні європейські зміни соціального устрою в Україні повинні поступово призвести до оздоровлення господарської діяльності і зменшення потреби в контролі. Домінуючі позиції в цьому повинна забезпечити децентралізація управління.